

بسمه تعالی

تاریخ تکمیل فرم:

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات و آموزش کشاورزی
موسسه تحقیقات شیلات ایران
فرم اطلاعات محققین

۱- نام و نام خانوادگی: محمد جواد تقوی رستمی ۲- نام پدر: رمضان

۳- شماره شناسنامه: ۵۵۶ ۴- تاریخ تولد: ۱۳۵۶

۵- محل تولد: بهشهر ۶- وضعیت تأهل: متاهل

۷- تعداد فرزندان: ۱ ۸- عضویت علمی خیر

۹- آدرس محل سکونت: بابل - کمربندی غربی - توحید ۲۱ مرتبه: کارشناس پایه:

۱۰- آدرس محل کار: ساری. فرح آباد. پژوهشکده اکولوژی دریای خزر

نمبر: ۰۱۵۱-۳۴۶۲۴۹۵ پست الکترونیکی: j_taghavi2001@yahoo.com

۱۱- سوابق تحصیلی:

ردیف	مدرک تحصیلی*	رشته تحصیلی	دانشگاه محل تحصیل	سال اخذ مدرک	معدل	توضیحات
۱	فوق دیپلم	دامپزشکی	سمنان	۱۳۷۷	۱۵/۸۶	
۲	کارشناسی	علوم آزمایشگاهی دامپزشکی	سیستان و بلوچستان	۱۳۸۰	۱۴/۷	
۳	کارشناسی ارشد	زیست شناسی تکوینی-سلولی	قائم شهر	۱۳۹۳	۱۷/۶۴	

- عنوان پایان نامه کارشناسی ارشد:

ارزیابی انتقال ژن تولید پیگمان پرودی جیوسین سرایش مارسیسینس به باکتری لاکتوکوکوس لاکتیس مهندسی شده

- عنوان پایان نامه دکتری:

عنوان پروژه/طرح	شماره مصوب	نوع تحقیق*	واحد اجرا	سمت در پروژه/طرح	وضعیت**	سال شروع	سال خاتمه	شماره ثبت گزارش نهایی
-----------------	------------	------------	-----------	------------------	---------	----------	-----------	-----------------------

	۱۳۸۳	۱۳۸۲	مختومه	همکار	موسسه تحقیقات شیلات ایران	پروژه	۰۷۱۰۲۴۶۰۰۰-۴۰ ۸۲	بررسی جامع اکولوژیک امکان کنترل جمعیت شانه دار مهاجم دریای خزر
۸۵/۸۲۹	۱۳۸۳	۱۳۸۱	مختومه	همکار	موسسه تحقیقات شیلات ایران	پروژه	۸۱-۰۰۶-۰۰۴	بررسی مولکولی تعدادی از گونه ها و جمعیت‌های آبزیان اقتصادی کشور(فاز دوم)
	۱۳۸۲	۱۳۸۰	مختومه	همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	-۰۷۱۰۴۴۲۰۰۰-۰۱ ۸۱	بررسی تنوع ژنتیکی بین گونه ای و درون گونه ای کیلکا ماهیان حوضه جنوبی دریای خزر
	۱۳۸۷	۱۳۸۵	مختومه	همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	-۰۳-۰۰۰۰-۸۵۰۱۶ ۴-۰۱۹-۲۰۰۰۰۰	ساختار ژنتیک جمعیت ماهی سفید حوضه جنوبی دریای خزر با استفاده از روش مولکولی
۸۹/۵۷	۱۳۸۸	۱۳۸۵	مختومه	همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	-۰۲-۰۰۰۰-۸۶۰۲۸ ۴-۰۳۰-۲۰۰۰۰۰	تعیین ساختار کلی جمعیت فیل ماهی در قسمت جنوبی دریای خزر با تاکید بر استان گلستان
	۱۳۸۸	۱۳۸۵	مختومه	همکار	موسسه تحقیقات شیلات ایران و مراکز هرمزگان، چابهار، پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	-۰۳-۰۰۰۰-۸۶۰۱۹ ۲۰۱۹-۲۰۰۰۰۰	بررسی مولکولی جمعیت گونه ماهی سفید دریای خزر(رودخانه کورا از کشور آذربایجان و تجن، گرگانود، سفیدرود از ایران) و ماهی کلمه گرگان و انزلی و دو گونه اقتصادی ماهیان خلیج فارس و دریای عمان(سوکلا، راشگو معمولی)
۴۲۳۴۳		۱۳۸۶	گزارش نهایی	همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	-۷۶-۱۲-۸۶۰۴۷ ۲	شناسایی و جدا سازی میکروساتلیت تاسماهی ایرانی
	۱۳۸۸	۱۳۸۷	مختومه	همکار	موسسه تحقیقات شیلات ایران	پروژه	-۰۵-۸۵۰۰۹ ۰۱-۱۰۰-۲۰۰۰۰۰	بررسی کاربرد اسانس آویشن شیرازی در کنترل آلودگی های قارچی چند گونه از آبزیان پرورشی
	۱۳۸۸	۱۳۸۵	مختومه	همکار	موسسه تحقیقات شیلات ایران	پروژه	-۰۵-۰۰۰۰-۸۵۰۱۵ ۲-۰۱۹-۲۰۰۰۰۰	مطالعه بیماری نکروز عصبی ویروسی (جدا سازی، شناسایی و بیماریزایی آن) در کفال ماهیان دریای خزر و بررسی بیماریزایی و احتمال انتقال آن به سایر ماهیان (ماهیان خاوباری - سفید وماهیان پرورشی) در کشور
۸۸/۱۵۹۶	۱۳۸۹	۱۳۸۷	مختومه	همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	-۸۶۰۳-۸۶۰۵۵ ۲-۷۶-۱۲	طراحی و استقرار سیستم ایزو ۱۷۰۲۵ در آزمایشگاههای پژوهشکده اکولوژی دریای خزر
۸۹/۱۱۳۲	۱۳۹۰	۱۳۸۹	مختومه	همکار	موسسه تحقیقات شیلات ایران	پروژه خاص	۴-۱۲-۱۲-۸۹۰۳۰	بررسی توارث نشانگر های ریز ماهواره ایدر هیبرید شاه کولی و سیاه کولی خزری
۸۹/۱۱۳۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	مختومه	همکار	موسسه تحقیقات شیلات ایران	پروژه خاص	۴-۱۲-۱۲-۸۹۰۲۹	شناسایی ساختار ژنتیکی ماهی استخوانی سیاه کولی در حوضه جنوبی دریای خزر با استفاده از نشانگر ریز ماهواره

۸۹/۷۱۷	۱۳۹۰	۱۳۸۵	مختومه	همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	۰۳-۰۰۰۰-۸۶۰۱۶ ۲-۰۳۲-۲۰۰۰۰	ارتقاء نرخ رشد ماهی آزاد از طریق بهگزینی (فاز اول)
۴۳۳۶۴	۱۳۹۱	۱۳۸۹	مختومه مختومه	همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	۸۹۱۳-۸۹۱۵۵ ۱۴-۷۶-۱۲	اثر دو گیاه سرخارگل و گون بر تقویت سیستم ایمنی ماهی قزل آلا و مقاومت آن در برابر بیماری استرپتوکوکوزیس
۴۸۳۷۵	۹۲/۱۱/۳۰	۸۹/۶/۱	مختومه مختومه	همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	۷۶-۱۲-۸۹۰۵۲ ۲	بررسی امکان تهیه مارکر ژنتیکی جهت نشاندار کردن و ردیابی بچه ماهیان سفید (frissi kutum Rutilus) بعنوان شاخص زیستی
۴۱۹۷۴	۹۰/۳/۳۱	۸۸/۱۰/۱	مختومه مختومه	همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	۷۶-۱۲-۸۹۱۸۲ ۲	شناسایی گونه های استرپتوکوکوس جداسازی شده از ماهیان قزل آلا در ایران به روش مولکولی
	۹۵/۱۲/۲۹	۹۴/۱/۱	در حال انجام	همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	۹۳۰۱۵۴۹۰	تعیین تنوع ژنتیکی گله های فیل ماهی پرورشی در مزارع ماهیان خاویاری ایران جهت گزینش گله مولدین
	۹۲/۱۱/۲۷	۹۱/۱۲/۱		همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	۴-۷۶-۱۲-۹۱۱۵۴	شناسایی و جداسازی ژن عامل استرپتوکوکوزیس اینیایی و ثبت آن در بانک ژن
				همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	۸۹۱۹-۹۰۰۱۷ ۰۱۴-۷۶-۱۲	ایجاد بانک ژن آبزیان دریای خزر
				همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	۲-۷۶-۱۲-۸۹۰۰۷	بررسی امکان تولید پروبیوتیک به منظور افزایش سیستم ایمنی قزل آلا در برابر بیماری استرپتوکوکوزیس و مقایسه آن با پروبیوتیک وارداتی
				همکار	پژوهشکده اکولوژی دریای خزر	پروژه	۸۹۱۴-۸۹۱۶۴ ۱۴-۷۶-۱۲	مطالعه و شناسایی ساختار ژنتیکی و جمعیت های ماهیان سس، سوف، کلمه، سفید، و آزاد حوضه جنوبی دریای خزر با استفاده از روشهای مولکولی (ریزماهواره ها) و تشکیل بانک DNA

همکار	۱۳۸۲		اولین همایش علمی - پژوهشی علوم شیلاتی دانشگاه آزاد لاهیجان		■	بررسی تنوع ژنتیکی در ماهی کلمه دریای خزر به روش PCR-RFLP	۱
همکار	۱۳۸۴		نخستین همایش ملی شیلات و توسعه پایدار قائمشهر		■	بررسی تنوع ژنتیکی آرتمیای دریاچه شور و اینچه برون در استان گلستان به روش PCR-RFLP	۲
همکار	۱۳۸۴		نخستین همایش ملی شیلات و توسعه پایدار قائمشهر		■	بررسی مولکولی جمعیت ماهی کیلکای معمولی در حوضه جنوبی دریای خزر به روش PCR-RFLP	۳
همکار	۱۳۸۴		تهران - کنگره علوم جوی - انجمن علوم فنون دریایی ایران		■	بررسی تنوع ژنتیکی در ماهی کلمه دریای خزر به روش PCR-RFLP	۴
همکار	۲۰۰۶		30 th International Conference on Animal Genetics		■	Using microsatellite markers to estimate genetic variability in the Caspian horse breed	۵
نویسنده	۱۳۸۵		نهمین کنگره ژنتیک در ایران		■	معرفی نشانگرهای ژنتیکی شناسایی جمعیت چهار گونه از کپور ماهیان دریای خزر به روش PCR-RFLP	۶
همکار	۱۳۸۵		نهمین کنگره ژنتیک در ایران		■	بررسی تنوع ژنتیکی کیلکا ماهیان حوضه جنوبی دریای خزر به روش PCR-RFLP	۷
همکار	۱۳۸۵		نهمین کنگره ژنتیک در ایران		■	بررسی ساختار ژنتیکی گونه <i>Rutilus caspius</i> در دریای خزر به روش PCR-RFLP	۸
همکار	۱۳۸۵		اولین همایش بیوتکنولوژی کشاورزی - دانشگاه رازی کرمانشاه		■	بررسی مولکولی جمعیت ماهی کیلکای چشم درشت در حوضه جنوبی دریای خزر به روش PCR-RFLP	۹
نویسنده	۱۳۸۵		اولین همایش بیوتکنولوژی کشاورزی - دانشگاه رازی کرمانشاه		■	معرفی نشانگرهای ژنتیکی شناسایی جمعیت سه گونه ماهی سفید، سس ماهی و ماهی سیم دریای خزر به روش PCR-RFLP	۱۰
همکار	۱۳۸۵		اولین همایش بیوتکنولوژی کشاورزی - دانشگاه رازی کرمانشاه		■	بررسی تنوع ژنتیکی آرتمیای دریاچه شور و اینچه برون در استان گلستان به روش PCR-RFLP	۱۱
همکار	۱۳۸۵	سال پانزدهم شماره ۲	مجله علمی شیلات		■	بررسی مولکولی جمعیت ماهی کیلکای معمولی در حوضه جنوبی دریای خزر به روش PCR-RFLP	۱۲
همکار	۱۳۸۷	سال هفدهم شماره ۲	مجله علمی شیلات ایران		■	بررسی ژنتیک جمعیت ماهی کپور معمولی حوضه جنوبی دریای خزر استفاده از mtDNA	۱۳
همکار	۱۳۸۷		اولین کنفرانس ملی علوم شیلات و آبزیان ایران- لاهیجان		■	بررسی جمعیت ماهی کپور معمولی (<i>cyprinus carpio</i>) حوزه جنوبی دریای خزر با استفاده از روش مولکولی	۱۴
همکار	۱۳۸۸		نخستین همایش ملی ماهیان سردآبی-تنکابن		■	بررسی تنوع ژنتیکی در داخل جمعیت ماهی قزل آلائی نروژی با استفاده از نشانگر های RAPD	۱۵
همکار	۱۳۸۸		ششمین همایش ملی بیوتکنولوژی جمهوری اسلامی ایران-تهران		■	بررسی تنوع ژنتیکی شانه دار دریای خزر (<i>mnemiopsis leidyi</i>) به روش RAPD	۱۶

همکار	۱۳۸۸	سال هجده م، شما ره ۴	مجله علمی شیلات	■	بررسی ژنتیک جمعیت گاوماهی سرگنده (<i>Neogobius gorlap</i>) حوضه جنوبی دریای خزر با استفاده از نشانگرهای ریزماهوره ای	۱۷
همکار	۱۳۸۹		شانزدهمین کنگره دامپزشکی ایران-تهران	■	شناسایی مولکولی بعضی از عوامل ایجاد کننده استرپتوکوکوزیس در مزارع پرورش ماهیان قزل آلا در ایران	۱۸
همکار	۱۳۸۹		اولین همایش ملی منطقه ای اکولوژی دریای خزر	■	ورانت پذیری ماهی کپور دریای مازندران (<i>Cyprinus carpio</i>) برای صفت رشد وزنی و طولی	۱۹
همکار	۱۳۸۹		اولین همایش ملی منطقه ای اکولوژی دریای خزر	■	بررسی رشد ماهی آزاد دریای خزر (<i>Salmo trutta Caspius</i>) در شرایط مزرعه ای و ارائه شیوه بهگزینی ترکیبی	۲۰
همکار	۱۳۸۹		اولین همایش ملی منطقه ای اکولوژی دریای خزر	■	Molecular identification of some causative agents streptococcosis isolated in farmed rainbow trout in Iran	۲۱
همکار	۱۳۸۹		اولین همایش ملی منطقه ای اکولوژی دریای خزر	■	بررسی تنوع ژنتیکی ماهی سفید در سواحل جنوبی دریای خزر با استفاده از روش ریزماهوره	۲۲
همکار	۱۳۸۹		اولین همایش ملی منطقه ای اکولوژی دریای خزر	■	شناسایی ساختار ژنتیکی گاو ماهی سرگنده (<i>Neogobius gorlap</i>) حوضه جنوبی دریای خزر با استفاده از نشانگرهای ریزماهوره ای	۲۳
نویسنده	۱۳۸۹		اولین همایش ملی منطقه ای اکولوژی دریای خزر	■	بررسی مولکولی جمعیت ماهی سفید رودخانه های گیلان و مازندران به روش ریزماهوره ها	۲۴
همکار	۱۳۸۹		اولین همایش ملی منطقه ای اکولوژی دریای خزر	■	شناسایی ساختار ژنتیکی ماهی سیاه کولی (<i>Vimba vimba persa</i>) حوضه جنوبی دریای خزر با استفاده از نشانگرهای ریزماهوره	۲۵
همکار	۱۳۸۹		اولین همایش ملی منطقه ای اکولوژی دریای خزر	■	توارث مندلی نشانگرهای ریزماهوره ای در هیبرید حاصله از ماهی شاه کولی و سیاه کولی (<i>Chalcalburnus chalcoides</i>)	۲۶
همکار	۱۳۸۹		اولین همایش ملی منطقه ای اکولوژی دریای خزر	■	تنوع و ساختار ژنتیکی جمعیت کپور معمولی (<i>Cyprinus carpio</i>) حوضه جنوبی دریای خزر با استفاده از نشانگرهای ریز ماهوره	۲۷
همکار	۱۳۸۹		اولین همایش ملی منطقه ای اکولوژی دریای خزر	■	بررسی تنوع ژنتیک ماهی سیاه کولی خزری (<i>Vimba vimba persa (pallas, 1814)</i>) با استفاده از نشانگرهای ریزماهوره در رودخانه حویق و رودخانه بابل	۲۸
همکار	۱۳۸۹	سال دوم، شماره ۵	مجله تاکسونومی و بیوسیستماتیک- دانشگاه اصفهان	■	مطالعه تنوع ژنتیکی و ساختار جمعیت ماهی سیاه کولی در سواحل شرقی و غربی دریای خزر	۲۹
همکار	۱۳۸۹		اولین همایش ملی دانشجویی اکولوژی حفاظت- دانشگاه شهید بهشتی	■	بررسی ژنتیک جمعیت گاو ماهی سرگنده (<i>Neogobius gorlap</i>) حوضه جنوبی دریای خزر با استفاده از نشانگرهای ریزماهوره ای	۳۰
همکار	2011	Vol.10 No.1 January 2011	Iranian Journal Of Fisheries Sciences	■	Distribution and molecular identification of some causative agents of streptococcosis isolated from farmed rainbow trout (<i>Oncorhynchus mykiss, walbaum</i>) in iran	۳۰
همکار	2011	Vol.10 No.1 January 2011	Iranian Journal Of Fisheries Sciences	■	Using RAPD markers potential to identify heritability for growth in <i>Fenneropenaeus indicus</i>	۳۱
همکار	۱۳۸۹	سال نوزدهم شماره ۳	مجله علمی شیلات	■	بررسی مولکولی جمعیت شانه دار دریای خزر (<i>mnemiopsis leidyi</i>) به روش RAPD	۳۲

همکار	۱۳۸۹	سال چهارم، شما ره چهارم، زمستان ۱۳۸۹	مجله علمی پژوهشی شیلات-دانشگاه آزاد اسلامی واحد آزادشهر	■	تعیین ساختار ژنتیکی جمعیت گاو ماهی سرگنده (Neogobius Kessleri gorlap) دریای خزر با استفاده از نشانگرهای ریزماهورهای در سواحل ایرانی دریای خزر (گلستان و گیلان)	۳۳
همکار	۱۳۹۰	شماره ۲، جلد ۶۴	مجله شیلات، دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران	■	بررسی ملکولی جمعیت ماهی سیاه کولی خزری با استفاده از نشانگرهای ریز ماهوره در استان گیلان	۳۴
همکار	۱۳۹۰		اولین همایش ملی آبیاری پروری ایران - انزلی	■	شناسایی سویه های مختلف عوامل استرپتوکوکوزیس در برخی استانهای ایران با روش تعیین توالی DNA	۳۵
همکار	۱۳۹۰	سال بیستم، شماره ۱	مجله علمی شیلات	■	مقایسه ژنتیکی جمعیت گاو ماهی خزری (Neogobius caspius) در غرب و شرق سواحل جنوبی دریای خزر با استفاده از روش ریز ماهوره (Eichwald, 1831)	۳۶
همکار	۱۳۹۰		کنگره ملی ذخایر ژنتیکی و زیستی	■	Genetic analysis on microsatellites for stock conservation of Persian sturgeon (Asipenser persicus)	۳۷
همکار	۱۳۹۰		کنگره ملی ذخایر ژنتیکی و زیستی	■	Inheritance mode of microsatellite loci and their use for kinship analysis in the polyploidy Persian sturgeon (Asipenser persicus)	۳۸
همکار	۱۳۹۰		کنگره ملی ذخایر ژنتیکی و زیستی	■	Development of disomic single-locus DNA microsatellite markers for Persian sturgeon (Acipenser persicus) from Caspian sea	۳۹
همکار	۱۳۹۰		کنگره ملی ذخایر ژنتیکی و زیستی	■	بررسی تنوع ژنتیکی ماهی کپور معمولی (Cyprinus carpio) در استانهای شمالی کشور با استفاده از نشانگرهای ریز ماهوره ای	۴۰
همکار	۱۳۹۰		کنگره ملی ذخایر ژنتیکی و زیستی	■	مقایسه ۲ نشانگر مولکولی mtDNA RFLP و ریز ماهوره ایی در بررسی ساختار جمعیت گاو ماهی خزری Neogobius Caspius (Eichwald, 1831) در غرب و شرق سواحل جنوبی دریای خزر	۴۱
همکار	2012	Vol.1 No.3 summer 2012	Iranian Journal Of Fisheries Sciences	■	Isolation and characterization of microsatellite loci in the Persian sturgeon (Acipenser persicus, Borodine, 1897) and cross-species amplification in four commercial sturgeons from the Caspian Sea	۴۲
همکار	2012	Vol.1 No.1 January 2012	Iranian Journal Of Fisheries Sciences	■	Genetic parameters estimation of growth in <i>Salmo trutta caspius</i> as a function of body weight and Length	۴۳
	2013	Volume 12, Number 2	Iranian Journal of Fisheries Sciences	■	Development of disomic single-locus DNA microsatellite markers for Persian sturgeon (Acipenser persicus) from the Caspian Sea	۴۴
همکار	2013	Volume 26, Issue 2	The journal of Asian Fisheries Science	■	Genetic Diversity and Differentiation of Common Carp (Cyprinus carpio L.) in the southern part of Caspian Sea by using microsatellite markers	۴۵

* در مورد مقالات چاپ شده، باید صرفاً به مقالات چاپ شده در مجله های علمی و پژوهشی معتبر داخلی یا خارجی اشاره شود.

۱۵- کتب و سایر آثار منتشر شده:

ردیف	عنوان	نوع*	تیراژ	تعداد صفحات	تاریخ چاپ
۱					

					۲
					۳
					۵

* نوع: تالیف، گردآوری، ترجمه، ...

۱۶- تشویقات و جوایز علمی:

ردیف	مورد	اعطا کننده	تاریخ اعطاء
۱			
۲			
۳			

۱۷- همکاری با مجامع، شوراها، کمیسیونها، کمیته‌ها و ... علمی و پژوهشی داخلی و خارجی:

ردیف	عنوان	تاریخ عضویت	مدت عضویت به ماه	سمت*
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				

* سمت: رییس، دبیر، عضو، ...

۱۸- تدریس:

ردیف	عنوان واحد درسی	تعداد واحد		دانشگاه محل تدریس	سال تحصیلی	نیمسال	
		پ	ق			اول	دوم
۱							
۲							
۳							
۴							
۵							
۶							
۷							
۸							

۱۹- سرپرستی پایان نامه‌های دانشجویی:

ردیف	عنوان	مقطع		دانشگاه	سال تحصیلی	نیمسال	
		کارشناسی ارشد	دکتری			اول	دوم
۱							
۲							
۳							
۴							
۵							
۶							
۷							

۲۰- سوابق اجرایی :

ردیف	سمت	تاریخ انتصاب	مدت اشتغال در سمت مذکور به ماه
۱			
۲			
۳			
۴			
۵			

۲۱- مهارت‌های شخصی*:

ردیف	مهارت	میزان تسلط
۱	آشنایی با مهارت‌های هفت گانه کامپیوتر ICDL	کامل
۲	آشنایی با سفت افزار کامپیوتر	کامل
۳	آشنایی با نرم افزار آنالیز آل پلی آکریل آمید(UVIDocMW)	کامل
4	آشنایی با نرم افزار گرافیکی PhotoShop	کامل
۵	آشنایی با نرم افزارهای آماری (تکنیکی (popgen,genalex, mega4)	متوسط
۶	زبان انگلیسی	متوسط

* در این جدول لازم است به مهارت‌هایی نظیر آشنایی با زبان‌های بیگانه، کامپیوتر و ... اشاره شود.

۲۲- سایر موارد :